gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Cultuurvisie: Cultuur werkplaats Roermond 2022-2025**
Zaaknummer: **140112-2021**
Datum: **2 november 2021**

"Cultuur zorgt voor inspiratie, verbinding en creativiteit in een samenleving. Het brengt mensen met verschillende perspectieven bij elkaar, geeft inwoners nieuwe energie en zorgt ervoor dat bijzondere lokale verhalen een nieuwe toekomst krijgen. Cultuur raakt, ontroert en is bovendien belangrijk voor de positieve gezondheid van iedereen, zowel lichamelijk als geestelijk. Cultuur is één van de primaire levensbehoeftes, net als bijvoorbeeld goede zorg, onderwijs, werkgelegenheid, acceptatie, respect, kansengelijkheid en onderdak. Essentiële elementen om in een gemeente als Roermond prettig te kunnen samenleven, werken, ontspannen en verblijven."

Inleiding
De laatste meerjarige cultuurnota dateert van december 2009. Op een tweetal actualiseringen na is daarna geen nieuwe visie meer gemaakt. In de afgelopen jaren is vooral gewerkt aan de basis, waaronder de herinrichting Cuypershuis, ECI Herstart, De Oranjerie, cultuureducatie en projecten zoals Nieuwe Helden, Nooit te Oud?! en Roermond In Tune. Ondanks de inspanningen van afgelopen jaren, zien en ervaren we nog ruimte om cultuur verder in de samenleving te verankeren, processen bij culturele instellingen verder te verbeteren en ook de eigen organisatie beter te equiperen. Daarnaast maken landelijke en regionale ontwikkelingen en de impact van de coronacrisis dat we een nieuwe meerjaren cultuurvisie nodig hebben.
In de afgelopen maanden hebben we samen met interne en externe partners gewerkt aan een nieuwe visie voor cultuur. Het resultaat daarvan 'Cultuur werkplaats Roermond 2022-2025: Roermond werkt aan Cultuur' (bijlage 1 en 1.1) ligt nu ter vaststelling aan u voor.

Argumenten
1.1 In de nieuwe meerjarenvisie leggen we onze ambities vast.
Met de nieuwe cultuurvisie kiezen wij voor een duidelijke profilering. Dit stralen we niet alleen uit, maar gaan we ook uitvoeren. Uitgangspunt van de nieuwe cultuurvisie 'Cultuur Werkplaats Roermond' is dat we ruimte geven aan makers en cultureel ondernemers en de zichtbaarheid en verbinding van cultuur en erfgoed centraal stellen met als doel het bevorderen van actievere deelname door inwoners en bezoekers aan cultuur en erfgoed. Wij stellen de intrinsieke waarde van cultuur voorop. Dat doen we letterlijk door het geven van ruimte aan cultuur. We kijken daarbij goed naar de kleurrijke gemeente die we zijn. We willen ruimte voor de harmonievereniging en het bezoeken van monumenten, maar ook voor urban initiatieven en initiatieven van cultureel ondernemers. Op deze manier verankeren we ook de maatschappelijke en economische waarde van cultuur sterker in de samenleving. Als gemeente willen we beter luisteren naar alle kunstenaars, ondernemers, organisatoren, instellingen én inwoners en hen faciliteren in het mogelijk maken van dromen en behoeftes.

Met voorliggende cultuurvisie is de ambitie om Roermond als werkplaats neer te zetten waar we samen met een breed cultureel veld en diverse partners werken aan een toegankelijke culturele en erfgoed sector. We zetten nadrukkelijk in op het ruimte bieden aan en het 'mogelijk maken' voor makers. Op de lange termijn willen we een centrumfunctie voor cultuur binnen de Cultuurregio Noord-Limburg vervullen, een verbinder tussen Noord- en Zuid-Limburg. Hiertoe zetten we de samenwerking in de Cultuurregio Noord-Limburg voort. We willen nog meer mensen bereiken om hen de intrinsieke waarde van cultuur te laten beleven. Bijvoorbeeld door met (nieuw) aanbod sterkere verbindingen te leggen tussen de verschillende wijken, omliggende gemeenten, sectoren en doelgroepen in de gemeente, waardoor cultuur een sterke basis in de samenleving krijgt. Belangrijk aspect hierbij is ook het stimuleren van het aanvragen van Rijkssubsidie en provinciale subsidie door cultuur en erfgoed instellingen en makers in Roermond.

1.2 De nieuwe meerjarenvisie is tot stand gekomen in overleg en afstemming met interne en externe partners.

De cultuurvisie is tot stand gekomen door een traject van gesprekken met onder andere het culturele veld, onderwijs, welzijn, partners in de wijk, het bedrijfsleven, Huis voor de Kunsten, We Are Roermond, ondernemers en ook met culturele instellingen en makers buiten Roermond. Naast gesprekken vond een online en interactieve talkshow plaats, zijn wijkgesprekken georganiseerd en geven twee cultuurmakers die zich tot wijken verhouden aan hoe zij Roermond zien en hoe we samen meer plaats kunnen maken voor cultuur en erfgoed. Ook zijn twee enquêtes uitgezet waaronder specifiek een enquête onder middelbare scholieren. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met interne collega's van de beleidsvelden erfgoed en monumenten, jeugd, economie, onderwijs, gezondheid, diversiteit en sport. Tevens hebben we een inputsessie georganiseerd voor de commissie BS. Tot slot vond ambtelijke afstemming plaats binnen de gemeente Roermond, de Cultuurregio Noord-Limburg en de provincie Limburg. Al deze gesprekken hebben geleid tot de breed ondersteunde visie zoals die nu voorligt.

1.3 De nieuwe meerjarenvisie geeft richting aan de manier waarop we beschikbare middelen en capaciteit inzetten.

De visie geeft kort en krachtig de ambities weer die we voor de komende jaren hebben. Bijlage 1 van de visie (bijlage 1.1) omvat een uitgebreide onderbouwing, analyse en achtergrond van de gemaakte richting en keuzes. Binnen de beperkte kaders van het cultuurbudget is gezocht naar een andere inzet van deze middelen om zo een bredere en meer diverse culturele infrastructuur te realiseren en mogelijkheden voor cultuurparticipatie en educatie te bevorderen. In de meerjarenvisie doen we een voorstel voor de herverdeling van bestaande middelen om de nieuwe ambities en speerpunten te kunnen uitvoeren. Hiermee breiden we de basisinfrastructuur uit en creëren ruimte voor nieuwe initiatieven en makers, onder andere door het opstellen van nieuwe subsidieregelingen. In bijlage 1 van de visie staat de vertaling naar de concrete uitvoering en financiële onderbouwing benoemd. Zie verder ook onder kopje Financiën.

1.4 Met de nieuwe cultuurvisie leggen we de verbinding met andere beleidsvelden waaronder erfgoed en monumenten, economie, zorg en welzijn.

De cultuurvisie is integraal verweven met andere domeinen zoals onderwijs, economie, zorg, ruimtelijke ontwikkeling en toerisme en vraagt om inzet van alle stakeholders. Cultuur vormt een belangrijke basis voor het samenleven in de gemeente, cultuur verbindt ons met elkaar samenleving en draagt daarnaast bij aan andere maatschappelijke en economische doelstellingen en vraagstukken.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De ambities in de nieuwe meerjarenvisie zijn niet volledig uitvoerbaar bij gelijkblijvende middelen en capaciteit.

In de nieuwe visie leggen we een ambitie neer die Roermondwaardig is, maar niet aansluit bij de huidig beschikbare capaciteit en middelen. In bijlage 1 van de cultuurvisie hebben we de ambities uitgewerkt tot concrete acties. Daarbij geven we aan wat wel en niet haalbaar is bij de huidig beschikbare capaciteit en middelen. Dat past bij de ontwikkeling waar we als organisatie mee bezig zijn (basis op orde; realistische inzet van beschikbare capaciteit en middelen).
In het geval dat uw college of de raad alle ambities in de visie wil realiseren zijn extra middelen nodig voor onder andere de inzet van fte. De hoogte daarvan is nu nog niet inzichtelijk gemaakt, maar dat gaat over minimaal € 200.000,- extra.

1.2 In dit voorstel geen rekening is gehouden met de uitvoering (zowel in capaciteit als middelen) van ambities en speerpunten die mogelijk voortkomen uit de in voorbereiding zijnde Erfgoedvisie, Kerkenvisie en de Toekomstvisie Cuypershuis.

Met deze nieuwe visie hebben we voor het eerst een stevige beleidsmatige verbinding gelegd tussen cultuur en erfgoed. Voorliggende visie is de basis waar de genoemde visies die nog in de maak zijn op door bouwen. We zorgen ervoor dat de nieuwe visies aansluiten op de meerjarencultuurvisie zoals die nu voorligt.

Historisch overzicht

- December 2009 vaststelling van de nota 'Cultuurkoers - Kadernota cultuurbeleid 2010-2014' door uw raad.
- November 2013 vaststelling 'Actualisering Cultuurbeleid 2014-2015' door de commissie BS.
- Juli 2017 vaststelling van 'Cultuur op de Kaart: speerpunten voor cultuur in 2017 en 2018' door uw raad.
- Januari 2018 vaststelling van 'Aanbeveling cultuurbeleid 2019 en verder - Impuls voor Cultuur!' door het college.

Financiële gevolgen

In de visie hebben we aangegeven wat we kunnen uitvoeren bij gelijkblijvende middelen en capaciteit. Om uitvoering te geven aan de nieuwe richting en ambities van de visie is herverdeling van het bestaande budget nodig. Deze herverdeling betreft een budgetneutrale wijziging binnen programma 8 'Levendige stad' van de begroting.
In de bijlage van de meerjarenvisie staat een overzicht van de verdeling van de middelen.

Zoals onder het kopje Kanttekeningen en risico's is aangegeven zijn de ambities in de nieuwe visie groter dan realiseerbaar zijn met de huidige middelen en capaciteit. In het geval dat uw raad alle ambities in de visie wil realiseren zijn extra middelen nodig voor onder andere de inzet van fte. Om de exacte hoogte daarvan te bepalen, moet een berekening plaatsvinden. Daarvoor moet dan een aanvullend voorstel aan u worden voorgelegd.

Communicatie en participatie

De nieuwe meerjarenvisie is tot stand gekomen middels een uitgebreid participatietraject (zie argument 1.2). Middels een communicatiecampagne is in november een nieuwe website gelanceerd: cultuurwerkplaatsroermond.nl. Het wordt een website voor cultuur in en vanuit Roermond, waar we successen, verhalen, aanbod en activiteiten delen. Op die nieuwe site plaatsen we de visie zodra deze door uw raad is vastgesteld. Ook wordt nog meer samengewerkt met de VVV en Citymanagement (weareroermond). Hiermee vergroten we de zichtbaar van cultuur in Roermond en

vinden ook de lokale verenigingen, instellingen en makers informatie voor het aanvragen van subsidie of het aangaan van samenwerkingsverbanden. Op de site worden daartoe de actuele provinciale, Euregionale en landelijke regelingen voor cultuursubsidies zichtbaar gemaakt. Bovendien laten we aan bezoekers van Roermond zien dat hier niet alleen geconsumeerd, gerecreëerd en goed gewinkeld kan worden, maar ook echt iets te beleven en te ontdekken valt.

Uitvoering

Na vaststelling van de visie gaan we in gesprek met partners over de uitvoering van de visie in de komende jaren. De concrete acties zijn benoemd in bijlage 1 van de visie. We gaan onder andere de huidige subsidieregels (Culturele verenigingen en Culturele initiatieven) aanpassen. Met de instellingen die van ons subsidie ontvangen, voeren we de gesprekken over de wijzigingen die per 2023 ingaan en maken daar nieuwe afspraken over.
Hieronder een kort overzicht van enkele concrete effecten van de nieuwe meerjarenvisie voor betrokken partijen:

- De wijze van subsidiering van stichting ECI en onze amateurkunstverenigingen verandert. Volgens het principe van 'basis op orde':
    - gaat de structurele budgetsubsidie aan stichting ECI omlaag van € 1.700.000 in 2022 naar € 1.475.000 in 2025 (-€ 75.000 per jaar gedurende 3 jaar).
    - gaat de jaarlijkse waarderingssubsidie aan amateurkunstverenigingen omlaag.
    - hiermee creëren we ruimte voor onder andere een nieuwe subsidieregeling voor projecten die cultuurparticipatie bevorderen. Zowel stichting ECI als amateurkunstverenigingen kunnen hier naast de jaarlijkse budget- dan wel waarderingssubsidie aanspraak op maken. Deze nieuwe subsidieregeling is ook beschikbaar voor andere makers.
- Met de continuering van Maakplaats creëren we ruimte voor nieuwe makers en initiatieven.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De loco secretaris, De burgemeester,

B.N. Duursema MSc M.J.D. Donders – de Leest

Bijlagen

Bijlage 1 Cultuur Werkplaats Roermond 2022-2025
Bijlage 1.1 Bijlage Cultuur Werkplaats Roermond 2022-2025
Bijlage 2 Concept besluit raad